

DOLINA GÁNOVSKÉHO POTOKA

NATURA 2000

NATURA 2000 je názov sústavy chránených území členských krajín Európskej únie. Hlavným cieľom jej vytvorenia je zachovanie európskeho prírodného bohatstva – najvzácnejších a najohrozenejších biotopov¹ a druhov na území štátov EÚ. Sústavu NATURA 2000 tvoria **chránené vtáčie územia** vyhlasované s cieľom ochrany vtáctva a **územia európskeho významu** s cieľom ochrany ostatných vzácných a ohrozených rastlinných a živočíšnych druhov a ich biotopov. O zaradení územia do sústavy NATURA 2000 rozhoduje Európska komisia, ktorá územia vyberá z predložených návrhov jednotlivých členských krajín.

ÚZEMIE EURÓPSKEHO VÝZNAMU

DOLINA GÁNOVSKÉHO POTOKA

Travertínové slaniská v údolí Gánovského potoka

Identifikačný kód územia: SKUEV0139

Nadmorská výška: 595 – 628 m n. m.

Rozloha: 47 ha

Kraj: Prešovský

Okres: Poprad

Katastrálne územie: Hozelec, Hôrka pri Poprade, Švábovce

PRÍRODNÉ POMERY

Územie európskeho významu sa nachádza vo východnej časti Popradskej kotliny, v človekom intenzívne využívannej, poľnohospodárskej krajine, čiastočne priamo v intraviláne obcí. Je tvorené piatimi oddelenými lokalitami, v ktorých sú sústredené posledné zvyšky vnútrokarpatských slanísk. Existencia tohto typu slanísk je podmienená vývermi minerálnych

Travertínové slaniská v údolí Gánovského potoka

vôd s veľkým množstvom rozpustených minerálnych solí. Na ne sú viazané vzácne rastlinné spoločenstvá. Vnútrokarpatské slaniská predstavujú špecifické spoločenstvá Západných Karpát typicky vyvinuté iba v Popradskej a v ochudobnenej forme aj v Liptovskej kotlině. Tieto biotopy môžeme bez zveličovania označiť za jedny z najvzácnejších biotopov Slovenska a zároveň aj Európy, pretože okrem nášho územia sa inde nevyskytujú. Sú charakteristické výskytom viacerých druhov slanomilných rastlín (druhov vyžadujúcich vysoký obsah solí v pôde), aké nachádzame, okrem vnútrozemských slanísk, najmä na morských pobrežiach (napr. sivuľka prímorská, skorocel prímorský, barička prímorská) rastúcich spoločne s druhmi slatinných rašelinísk (napr. vstavačovec strmolistý, všivec močiarny, kruštík močiarny, tučnica obyčajná). V Doline Gánovského potoka sú až na malé výnimky sústredené všetky ostávajúce lokality tohto biotopu na Slovensku a dosahujú tu najväčšiu výmeru.

Kruštík močiarny
(*Epipactis palustris*)

Sivuľka prímorská
(*Glaux maritima*)

Vstavačovec strmolistý
(*Dactylorhiza incarnata*)

NEGATÍVNE VPLYVY

Negatívne vplyvy v území úzko súvisia najmä s poľnohospodárskou činnosťou. Už v minulosti došlo k výraznej redukcii výmery cenných biotopov v území odvodnením a intenzifikáciou poľnohospodárstva. Zvyšky, ktoré sa doposiaľ zachovali, sú ohrozované šírením agresívnych burín z okolo ležiacej poľnohospodárskej pôdy a splachmi anorganických hnojív a chemických látok používaných v poľnohospodárstve. Po ukončení tradičného obhospodarovania (kosenie, extenzívna pastva) sú biotopy vystavené tlaku sekundárnej sukcesie, teda zarastaniu a s ním súvisiacou degradáciou. Časti územia ležiace v intraviláne obce Hôrka sú ohrozované stavebnou činnosťou a vyvázaním domového odpadu. Súbor negatívnych vplyvov v území je bohužiaľ veľmi výrazný.

OCHRANA ÚZEMIA

Jedinou dosiaľ územne chránenou časťou územia je Prírodná pamiatka (PP) Briežky, ktorá bola vyhlásená na ploche 0,3 ha v roku 1985. Po vydaní zákona o ochrane prírody č. 287/1994 Z. z. bola PP Briežky v roku 1995 prekategORIZOVANÁ na PP s 5. stupňom ochrany. V roku 2004 bolo územie Vyhláškou KÚ ŽP v Prešove č. 5/2004 zo dňa 14. 5. 2004 prekategORIZOVANÉ do 4. stupňa ochrany. Zvyšok územia Dolina Gánovského potoka nemal dosiaľ zabezpečenú územnú ochranu. V súčasnosti tu platí tzv. predbežná ochrana so 4. stupňom ochrany.

¹ prírodný životný priestor charakterizovaný určitými vonkajšími podmienkami a súborom v ňom žijúcich organizmov (rastlín a živočíchov)

POPRAD

Všivec močiarny
(*Pedicularis palustris*)

Barička prímorská
(*Triglochin maritima*)

Skoroceľ prímorský
(*Plantago maritima*)

Zemežič pobrežná slatinná
(*Centaurium littorale* subspecies *uliginosum*)

Gánovce

Hozelec

Švábovce

Hôrka

Travertínisko, údolie Gánovského potoka

LEGENDA:

SKUEV0139

Dolina Gánovského potoka

STAROSTLIVOSŤ O ÚZEMIE

Vzhľadom na prírodné a socio-ekonomické charakteristiky územia, ktoré je tvorené iba nelesnými biotopmi závislými od extenzívneho obhospodarovania a ďalších ľudských aktivít, bude tu aj po vyhlásení územia v zmysle našej legislatívy platiť 4. stupeň ochrany.

Zachovanie a ďalší vývoj biotopov a druhov európskeho významu v priaznivom stave si prakticky v celom území ÚEV Dolina Gánovského potoka vyžaduje uvážené, mierne a veľmi jemné regulačné zásahy:

- výrub náletových drevín a zabraňovanie ich zmladzovaniu
- pravidelné kosenie resp. pasenie
- náprava vodného režimu.

Cieľom ochrany v území európskeho významu Dolina Gánovského potoka je posilňovať stabilitu, zachovať biodiverzitu a podporovať priaznivý stav biotopov. Jednotlivé manažmentové opatrenia podporujúce dosiahnutie toho cieľa budú zahrnuté v programe starostlivosti.

Vypracovaniu programu starostlivosti s navrhovanými opatreniami bude predchádzať ich prerokovanie so zainteresovanými vlastníkmi a užívateľmi územia. Nezávisle na tomto procese môžete s otázkami a návrhmi už teraz kontaktovať pracovníkov ŠOP SR – Správy TANAP.

Každé územie európskeho významu sa po schválení Národného zoznamu navrhovaných ÚEV vládou SR (17.3.2004) považuje za chránené územie. Je to štádium tzv. **predbežnej ochrany**, ktorej cieľom je zabezpečiť, aby sa stav európsky významných druhov a biotopov v území nezhoršoval. Toto obdobie môže trvať až 9 rokov, pričom počas prvých 3 rokov je národný zoznam posudzovaný v Európskej komisii a dochádza k definitívnemu výberu územia do sústavy NATURA 2000 a do maximálne ďalších 6 rokov dôjde k vyhláseniu územia. Predbežná ochrana je realizovaná prostredníctvom stupňov ochrany uvedených v národnom zozname. Podrobný zoznam parciel so zaradením k príslušnému stupňu ochrany pre ÚEV Dolina Gánovského potoka, ako aj všetky ďalšie informácie o sústave NATURA 2000 na Slovensku nájdete na www.soprs.sk/natura.

Stupne ochrany. Podľa zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny je územná ochrana na Slovensku diferencovaná podľa stupňov ochrany. Najmenšie obmedzenia v prospech ochrany prírody predstavuje 1. stupeň (platí na celom území SR), najprísnejší je 5. stupeň (o. i. zahŕňa zákaz pohybu mimo vyznačených turistických chodníkov, zberu plodov a rušenia pokoja v záujme prítomných živočíchov a samozrejme vylučuje hospodársku činnosť). V prípade zónovania územia, jednotlivým zónam zodpovedajú príslušné stupne ochrany (zóna A = 5. stupeň, zóna B = 4. stupeň, zóna C = 3. stupeň, zóna D = 2. stupeň. 1. stupeň nemá pridelenú zónu).

ZOZNAM BIOTOPOV EURÓPSKEHO VÝZNAMU V ÚZEMÍ

Typ biotopu	Kód NATURA 2000 (* prioritné biotopy)
Pobrežné a slanomilné biotopy Vnútrozemské slaniská a slané lúky	1340*
Prírodné a poloprírodné travnno-bylinné biotopy Suchomilné travnno-bylinné a krovinové porasty na vápnom podloží Vlhkomilné vysokobylinné lemové spoločenstvá na poriečnych nivách od nížin do alpskeho stupňa Nížinné a podhorské kosné lúky	6210* 6430 6510
Rašeliniská Penovcové prameniská Slatiny s vysokým obsahom báz	7220* 7230

Gánovský potok, východ

Prvosienka pomúčená (*Primula farinosa*)

Travertínisko v Hôrke

Travertínový lom v Gánovciach

ZOZNAM DRUHOV EURÓPSKEHO VÝZNAMU V ÚZEMÍ

Skupina	Slovenský názov	Vedecký názov
Mäkkýše	pimprlík mokradný	<i>Vertigo angustior</i>
Cicavce – netopiere	netopier obyčajný	<i>Myotis myotis</i>

Netopier obyčajný (*Myotis myotis*)

KONTAKTNÉ ADRESY

ISBN 978-80-89035-81-6

Štátna ochrana prírody SR
Správa Tatranského národného parku
Tatranská Štrba 75
P. O. Box 21
059 41 Tatranská Štrba
Tel./Fax: (052) 4484217
E-mail: tanap@sopsr.sk

www.sopsr.sk/natura

Autori fotografií: © D. Dítě, © P. Kaňuch

Tento informačný materiál vydala ŠOP SR v rámci projektu Optimalizácia komunikácie a informovania o chránených územiach zaradených do sústavy Natura 2000, ktorý je spolufinancovaný Európskou úniou.

Foto na obálke:

predná strana – travertínový lom, tučnica obyčajná (*Pinguicula vulgaris*), sivuľka prímorská (*Glaux maritima*),

páperec nízky (*Trichophorum pumilum*)

zadná strana – Hôrka

